

Handläggare
Anna Tammelin
Telefon: 08-508 33 763
Britt Marie Holmström
Telefon: 08-508 33 892

Till
Utbildningsnämnden
2016-12-15

Samverkansavtal om NIU-utbildningar med kommuner utanför den regionala samverkan

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden tillstyrker att nämnden genom utbildningsförvaltningen sluter samverkansavtal med kommuner som erbjuder NIU inom snö-sporter som inte finns inom länets samverkansområde.
2. Utbildningsnämnden tillstyrker att nämnden genom utbildningsförvaltningen vid behov sluter samverkansavtal gällande NIU inom andra sporter, främst då sådana sporter som saknar RIG och som inte heller erbjuds som NIU inom länets samverkansområde.
3. Utbildningsnämnden delegerar rätten att teckna avtal gällande NIU till gymnasiedirektören

Tony Mufic
Utbildningsdirektör

Jan Holmquist
Gymnasiedirektör

Sammanfattning

Varje år finns det ungdomar som söker till och blir uttagna på idrottsliga meriter till skolor med nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) utanför samverkansområdet. Eftersom dessa utbildningar inte är riksrekryterande tas eleverna emot i andra hand, det vill säga de blir antagna i mån av plats när alla förstahandssökande antagits. Elever som tas emot i andra hand har inte rätt till inackorderingstillägg.

Det finns NIU-platser inom de flesta sporter inom länets regionala samverkan för staden ungdomar. Men när det gäller ett antal

sporter, bland annat skidåkning och andra alpina sporter, så är ungdomarna hänvisade att söka till skolor med NIU utanför regionen.

Det är möjligt att ingå särskilt samverkansavtal med kommuner utanför samverkansområdet om NIU. Sveriges kommuner och landsting (SKL) har tagit fram riktlinjer för sådana avtal. Många kommuner, även kommuner inom länets samverkansområde, har slutit sådana avtal. Det är endast möjligt att sluta generella avtal om NIU som omfattar alla elever som är uttagna till NIU. Det är inte möjligt att sluta avtal för enskilda elever.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen.

Bakgrund

Det finns två varianter av idrottsutbildningar på gymnasial nivå. Riksidrotts gymnasier (RIG) som är riksrekryterande samt nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) på regional/lokal nivå. Utbildningarna har tydlig elitidrottskaraktär och får anordna kurser i ämnet specialidrott, vilket inte andra skolor får.

Det finns inte RIG i alla sporter, exempelvis inte i de stora sporterna fotboll och ishockey, vilket gör att den som vill elitsatsa måste söka till en NIU-utbildning.

Det är Skolverket som ger huvudmannen tillstånd att bedriva NIU vid en skola. För att en utbildning ska bli godkänd ska specialidrottsförbundet, i den aktuella sporten, tillstyrka utbildningen.

Även om en elev går en idrottsutbildning så går eleven först och främst på ett nationellt program. Det som skiljer ut en idrottsutbildning är att den har en tydlig elitidrottskaraktär, skolan får erbjuda ämnet specialidrott och skolan får erbjuda fler kurser i idrott jämfört med vad som normalt ingår.

Till RIG kan elever från hela landet söka på lika villkor. Elever som söker till NIU i en annan kommun får endast tas emot i andra hand. Elever som med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl kan dock tas emot i första hand. Det finns viss praxis från Skolväsendets överklagandenämnd om vad som bedöms som särskilda skäl men det rör sig om mycket få fall.

En elev på en idrottsutbildning kan välja ämnet specialidrott med 200 gymnasiepoäng i programfördjupningen (vilket andra elever inte får göra). Dessutom får specialidrott läsas som utökat program med högst 300 gymnasiepoäng och inom det individuella valet med 200 poäng. Sammanlagt kan alltså en skola med NIU erbjuda eleven 700 poäng i ämnet specialidrott.

Ungdomar måste ansöka till en NIU-utbildning både genom en uttagning i den aktuella idrotten och genom en ansökan till ett nationellt program med sedvanligt urval.

Läsåret 2016/2017 går cirka 20 elever från Stockholms stad en NIU-utbildning utanför länets samverkansområde. Sju elever går i Uppsala kommun (som också har snösporter), tre elever går i Torsås kommun och tre i Skellefteå kommun (båda dessa senare skolor erbjuder snö-sporter). Övriga elever går i skolor i olika kommuner.

Ärendet

Varje år finns det ungdomar folkbokförda i Stockholm som söker till och blir uttagna på idrottsliga meriter till NIU utanför samverkansområdet. I dag erbjuds ungdomar i staden möjlighet genom samverkansavtalet att söka NIU i länet inom ett stort antal sporter men inte alla. Det som till exempel saknas är, av naturliga skäl, olika sporter som kräver snö. Ett antal föräldrar till ungdomar som blivit uttagna till NIU ute i landet har haft synpunkter på att Stockholms stad inte har samverkansavtal med andra kommuner eftersom det gör att deras barn kanske inte kan gå den NIU-utbildning de är uttagna till.

Att Stockholms stad sluter särskilda samverkansavtal med andra kommuner gällande NIU skulle innebära fördelar för de stockholms elever som vill elitsatsa i aktuella sporter men också vissa ökade kostnader för staden. SKL har tagit fram riktlinjer kring hur sådana avtal ska utformas som staden i så fall ska använda. Det är endast möjligt att sluta generella avtal om NIU som omfattar alla elever som är uttagna till NIU, det är inte möjligt att sluta avtal för enskilda elever. Cirka 20 av de kommuner som ingår i den regionala samverkan har tecknat avtal med andra kommuner om NIU.

Fördelar för eleverna

Om ett avtal om NIU sluts kan elever som vill gå den utbildningen bli förstahandsmottagna och konkurrerar om platserna på det nationella programmet på samma villkor som de ungdomar som bor i den kommun som erbjuder utbildningen. Det innebär alltså att Stockholms ungdomarna har större chans att komma in på sökt

utbildning och program. De får också rätt till inackorderingstillägg (för boende på annan ort) i och med att endast den som är förstahandsmottagen har rätt till det. Inackorderingstillägget innebär att även elever från ekonomiskt svagare familjer får möjlighet att söka och gå utbildningen.

Följder för Stockholms stad

Om Stockholms stad sluter avtal om NIU med andra kommuner kommer det innebära goodwill för Stockholms stad men det kan också innebära vissa ökade kostnader. För de elever som är andrahandsmottagna, så som det är i dag för de flesta elever som går NIU i andra kommuner, betalar staden en interkommunal ersättning till anordnarkommunen som högst uppgår till den kostnad som staden själv har för motsvarande utbildning. Är anordnarens kostnad lägre, ska hemkommunen i stället ersätta den lägre kostnaden.

För elever som är förstahandsmottagna i en kommun utanför samverkansområdet ska Stockholms stad i stället betala anordnarens kostnad för programmet. Om anordnarens kostnad är högre än stadens kostnad för motsvarande program så blir det en ökad kostnad. Flera kommuner har en betydligt högre kostnad än vad Stockholm har för motsvarande program. I ett eventuellt samverkansavtal bör även en överenskommelse om den interkommunala ersättningen finnas med. Det är möjligt att det går att avtala om en annan kostnad än den som anordnaren angett. De kommer också att få viss ersättning för själva idrotten, se nedan.

I samverkansavtalet med kommunerna inom Stockholms län fastställs aktuella programpriser och vad skolorna som anordnar NIU ska få i tilläggsersättning. Ersättningarna är inte reglerade i lag utan bygger på avtal. Tilläggsersättningen för NIU ska enligt avtalet vara 60 procent av det av Riksidrottsförbundets beslutade ersättningsbelopp för RIG-utbildning. För 2016 är tilläggsbeloppet 16 525 kronor (lagidrott) eller 19 831 kronor (individuell idrott) per elev och år. Staden bör även ge tilläggsersättning till de kommuner utanför samverkansområdet som staden sluter avtal med. Dessa tilläggsersättningar bör regleras i avtalet. I dag går cirka 20 elever på NIU i en kommun utanför samverkan och som staden redan betalar tilläggsersättning för NIU till.

Det är svårt att veta hur många fler elever som kommer att söka till NIU hos de kommuner staden sluter avtal med. I ett första steg kan det bli aktuellt att sluta avtal med till exempel Torsby, Skellefteå och Östersund. Om man antar att ytterligare elever blir

förstahandsmottagna till NIU skulle det innebära en ökad kostnad på grund av att det nationella programmet är dyrare än här, NIU-ersättningen samt utgifter för inackorderingstillägg. Inackorderingstillägget är som utgångspunkt 1/30 av basbeloppet (för 2017 cirka 1500 kr per månad). Om det är mer än 500 kilometer mellan studieorten och Stockholm får eleven dessutom ett tilläggsbelopp på 500 kronor/månad.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att staden som ett första steg sluter samverkansavtal med några kommuner som erbjuder snö-sporter som inte finns inom länets samverkansområde.

Om förvaltningen anser det befogat ska samverkansavtal även kunna slutas gällande NIU inom andra sporter, främst då sådana sporter som saknar RIG och som inte heller erbjuds som NIU inom länets samverkansområde.

Utbildningsnämnden delegerar rätten att teckna avtal gällande NIU till gymnasiedirektören.